

γριδοθέμι τό, Νάξ. (Απύρανθ.)

'Εκ τοῦ ούσ. γριδι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -θέμι.
Γριδι δοβόλι, τὸ ὄπ. βλ. : Μωρή, μὰ εἴδα τό θελές
το τόσο γριδοθέμι κ' ἥκανές το;

γριέδος δ, ἀμάρτ. γρίδος Σύμ.

'Εκ τοῦ γριδιώς μεγεθ.
Σκωπτικῶς, ἡ γραῖα ἡ νεάζουσα.

γριέλλα ἡ, ἀμάρτ. γρίλλα Ιθάκ. Κεφαλλ. — Α. Λασκαράτ., Λύχν., 47 — Λεξ. Δημητρ. γρίλλ-λα Μεγίστ. δρίλλ-λα Κάρπ. (Έλυμπ. κ.ά.) δρίλλ-λα Κάρπ. (Απέρ.) Πληθ. γρίλλα τά, "Ηπ. (Πλατανοῦσ.)

Πιθανὸν ἐκ τοῦ ούσ. γριά καὶ τῆς καταλ. -ιλά. 'Ο τ. δριλλ-λα μὲ τροπήν τοῦ γεις δ, διὰ τὴν ὄπ. βλ. Χ. Παντελίδ., Φωνητ., 37.

1) 'Η ρυτὶς Ιθάκ. Κεφαλλ. — Α. Λασκαράτ., ἔνθ' ἀν. — Λεξ. Δημητρ. : 'Ο λαιμός τον εἶναι γρίλλ-λες-γρίλλ-λες Μεγίστ. 'Η ψυχὴ ἀπόχτησε ηθικές παρασαρκίδες, ηθικές γρίλλες καὶ ἀνομοιότητες Α. Λασκαράτ., ἔνθ' ἀν. Συνών. ζάρα, σούφρα. 2) Τὸ μετὰ τὴν βράσιν τοῦ γάλακτος σχηματιζόμενον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ πᾶντα Κάρπ. (Απέρ.) Έλυμπ. κ.ά.) : Τάραξε τὴ δρίλλ-λα μὲ τὸ ἄλα Κάρπ. Συνών. ἄμυλο 2, ἀνθόγαλα 2, ἀνθος 2, ἀφρόγαλα 1, γριά 11, καί μάκι, πέτσα, τσίπα, φλέντζα. 3) Φασίολοι ἀτελῶς βεβρασμένοι "Ηπ. (Πλατανοῦσ.) Συνών. γριά 10, γριάδάκι 2, γριάτσα 4.

γριλιάζω ἀμάρτ. γριλιάζω Εῦβ. Ιθάκ. Κεφαλλ. Πελοπν. (Κυνουρ.) — Λεξ. Δημητρ. γριλιάζου "Ηπ. (Πλατανοῦσ.) Σάμ.

'Εκ τοῦ ούσ. γριάλα.

1) Ρυτιδοῦμαι, κάνω πτυχάς Εῦβ. Ιθάκ. Κεφαλλ. — Λεξ. Δημητρ. : Τὸ κούτελό σου γριλιάζει, καθὼς μιλεῖς Κεφαλλ. Εἶναι παραδούλεμένος καὶ γρίλλασε ἀνώρου (=πρώτως) Ιθάκ. Σὲ γρίλλασαν τὰ γηρατεύα αὐτόθ. Στέγνωσαν τὰ νερὰ καὶ γρίλλασε τὸ χωράφι Λεξ. Δημητρ. Μὲ τὸ πρωτὸν ἀγέρι γρίλλαζαν τὰ νερὰ τῆς λίμνης αὐτόθ. 2) Ρυτιδοῦμαι, σουφρώνω λόγῳ βρασμοῦ καὶ κατ' ἐπέκτασιν βράζω "Ηπ. (Πλατανοῦσ.) Πελοπν. (Κυνουρ.) Σάμ. : Δὲ γρίλλασι τὸ κρέας Σάμ. Γκιόσα ήταν, παιδάκι μου, καὶ γιὰ τοῦτο δὲν ἔγριλλασε ἀκόμη Κυνουρ. Συνών. ζαρώνω, σούφρωνω.

γριλιαστὰ ἐπίρρ. ἀμάρτ. γριλιαστὰ Λεξ. Δημητρ.

'Εκ τοῦ ἀμάρτ. ἐπίθ. γριάλια στός.

Μετὰ πτυχῶν.

γριλιαστὸς ἐπίθ. ἀμάρτ. γριλιαστὸς Λεξ. Δημητρ.

'Εκ τοῦ ἀμάρτ. ρ. γριάλιας.

Πτυχωτός.

γριλίτσα ἡ, ἀμάρτ. γριλ-λίτσα Μεγίστ.

Τποκορ. τοῦ ούσ. γριάλα.

Μικρὰ πτυχὴ τοῦ δέρματος.

γριλόγαλο τό, ἀμάρτ. δριλ-λόγαλο Κάρπ.

'Εκ τῶν ούσ. γριάλα, παρὰ τὸ ὄπ. καὶ ὁ τ. δριλλ-λα, καὶ γάλα.

Γριάλα 2, ἔνθα καὶ συνών.

γριλοκούκκι τό, ἀμάρτ. γριλοκούκκι Κεφαλλ.

'Εκ τῶν ούσ. γριάλα καὶ κονκκί.

Κύαμος, τοῦ ὅποιου διοιδοῖς εἶναι ἐρρυτιδωμένος : 'Εφέτο τὸ κονκκί δὲν πέτυχε. Τὸ μαράναντες οἱ κάρρες κ' ἔγινε γριλοκούκκι!

γριλίστικος ἐπίθ. Δ. Βουτυρ., Τριανταδύο διηγ., 18 Διωγμέν. 'Αγάπ., 78 Π. Παπαχριστοδ., Θρακ. ἡθογραφ., 1. — Λεξ. Περίδ. Βυζ.

'Εκ τοῦ ούσ. γριάλα καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ιτικός.

'Ο προσήκων εἰς γραῖαν ἔνθ' ἀν. : Φωνές βραχνές γριλίστικες Δ. Βουτυρ., Τριανταδύο διηγ., 18. Δὲ τηρέπεσαι τὰ χῆρας αὐτές τὶς γριλίστικες ἰδέες Δ. Βουτυρ., Διωγμέν. 'Αγάπ., 78. Συνών. γριάλιτικός.

γριλίτικος ἐπίθ. Λεξ. Περίδ. Βυζ. γριλίτικος Στερελλ. (Δεσφ.) γραΐτ'κους Μακεδ. (Αηδονογ. Βέρ.) γρογίτ'κος Στερελλ. (Δεσφ.)

'Εκ τοῦ ούσ. γριάλα καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ιτικός.

Γριάλιτικός, τὸ ὄπ. βλ., ἔνθ' ἀν. : Γλυκαντά τὰ μοῦτρα τ' σὰ γρογίτ'κο μ' νὶ Στερελλ. (Δεσφ.) Αὐτὰ εἶναι γραΐτ'κα μαδάλια (=ἀνόητα λόγια) Μακεδ. (Αηδονογ.)

γριλίτσα ἡ, γραιίτσα Εῦβ. (Κονίστρ.) Μέγαρ. Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἰν. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) γριλίτσα Αττικ. Βιθυν. (Τρίγλ.) Εῦβ. (Ορ.) Θράκ. (Τσανδ. Τσόρλ.) Σάμ. (Μαυραντζ.) Στερελλ. ("Αγιος Κωνσταντ.) — Σ. Σκίπ., 'Απέθαντ., 45 — Λεξ. Βυζ. Περίδ. Δημητρ. γριγίτσα Βιθυν. (Κατιρ.) γρογίτσα Ρόδ. γριλίτσα Αλόνν. Εῦβ. (Αιδηψ. Ιστ. Κάρυστ. Στρόπον. Ψαχν.) Θεσσ. (Κρυόβρ. Πήλ. Συκαμν.) Ιθάκ. Πελοπν. ('Ανδρίτσ. Καλάβριτ. Κοντογόν. Μάν. Μεσσην. Ξεχώρ. Παππούλ. Τριφυλ. Χατζ.) Στερελλ. (Αίτωλ. Καλοσκοπ. Τριχων.) Χάλκ.— Α. Πάλλη, Ταμπούρ. καὶ Κόπαν., 103. Γ. Ψυχάρ., 'Αγνή 2, 131 Π. Βλαστ. 'Αργώ, 209. Α. Μωραϊτίδ., Διηγ. 3, 85 — Λεξ. Πρω. Δημητρ.

'Εκ τοῦ ούσ. γριάλα ως ὑποκορ. διὰ τῆς καταλ. -ιτικός.

1) Μικρόσωμος γραῖα 'Αλόνν. Βιθυν. (Κατιρ.) Θεσσ. (Κρυόβρ. Πήλ. Συκαμν.) Θράκ. (Τσανδ. Τσόρλ.) Μέγαρ. Πελοπν. ('Ανδρίτσ. Καλάβριτ. Κοντογόν. Μάν. Μεσσην. Ξεχώρ. Παππούλ. Τριφυλ. Χατζ.) Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἰν. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) Ρόδ. Σάμ. (Μαυραντζ.) Στερελλ. ("Αγιος Κωνσταντ.) Χάλκ.— Γ. Ψυχάρ., ἔνθ' ἀν. Σ. Σκίπης, ἔνθ' ἀν. Π. Βλαστ., ἔνθ' ἀν. — Λεξ. Περίδ. Βυζ. Πρω. Δημητρ.: Τὴν κακομοῖρα τὴ γριλίτσα ἔπεσε καὶ τσακίστηκε 'Ανδρίτσ. Παππούλ. Χατζ. "Ἐχω γάδο γριλίτσες, τὴ μάντα μου καὶ τὴν πεθερά μου Κοντογόν. Εἶναις γραιίτσα στέκ' ἔξι μερέαν καὶ τουντουνίζεις ἀς σόγικόν (τουντουνίζεις = τρέμει υπερβολικά) Χαλδ. Πέρασε ἔντας γεροντάκος μὲ τὰ γένηα τ', περνάει κ' ἡ γριλίτσα καὶ τὴν λέγε Τσόρλ. Εἶχε μιὰ γρογίτσα κ' ἔξερει πολλὰ παραμύθια Ρόδ. Πιάσ' τὴ γριλίτσα ἀπ' τὸ χιράζ 'Αλόνν. || "Ἄσμ.

Πῶς νὰ πῶ τὴ γριλίτσα μου
κι τὴν παλιονπιθιρίτσα μου
Κρυόβρ.

Ντάινα, ντάινα ντίτσα
πέθανε μιὰ γριλίτσα
(παιδικὸν ταχτάρισμα) Πήλ. || Ποιήμ.

Στερνὰ τὰ ξόρκια, ποὺ Ζακυνθινὶα
μιὰ γριτσα μοῦ εἶχε μάθει,
μέσα 'ς τὴν νύχτα τὴν ἀφώτιστη
ἀπὸ τῆς μηνής ξέθαψα τὰ βάθη
Σ. Σκίπ., ἔνθ' ἀν.

¹Ω θάλασσα, γιατί, καλή, μᾶς στέκεις μαραμένη,
σὰ γρίτσα πιὰ ποὺ ξέχασε καὶ γέλια καὶ παιχνίδια;
Α. Πάλλης, ἔνθ' ἀν. 2) "Αξυμος τηγανίτης ἄρτος διαφόρων
μεγεθῶν τρωγόμενος μετὰ μέλιτος Εὕβ. (Κονίστρ.) 'Ιθάκ.
— A. Μωραϊτίδ., ἔνθ' ἀν.: Τί μαρουφιὰ νὰ φάτε ἀπόψε, μιὰ
ἀπλοχεριά ἀλεύρι μόδεινε νὰ σᾶς κάμω γρίτσα 'Ιθάκ. Δὲ
δούλεψες καλὰ τὴν γρίτσα μὲ δὸ κόφτη κ' ἐπιασε πουλου-
βάρια (= σχημάτισε βώλους, ἔπηξε) αὐτόθ. Καὶ οὕτε ἀνα-
σαμὸν δὲν ἔπαιρον αἱ νεαραὶ γυναικεῖς, πολλαὶ αὐτῶν
καθ' ὁδὸν τρώγονται τὰ σῦκα τῶν ἢ τὴν γρίτσαν — τὴν
μεγάλην τηγανίταν — ἡλειμμένην μὲ πετιμέζιον, ἵνα μὴ
χάσωσι καιρὸν Α. Μωραϊτίδ., ἔνθ' ἀν. Συνών. γριά 13.
3) Καρπὸς ἐρεβίνθου, ἀτελῶς ὥριμάσαντος Εὕβ. ('Ιστ.
"Ορ. Στρόπον): 'Αφώμουτα φέτου τὰ ρεβίθια, καὶ τὴν γρίτσις
εἰν' Στρόπον. 4) Καρπὸς φασιόλου ἀτελῶς βεβρασμένος
Στερελλ. (Καλοσκοπ. Τριχων.) : Δὲ γῆν' καὶ γρίτσις ἀκό-
μα τὰ φασιόλια π' βράεις νὰ βγάλῃς νὰ φᾶμι; Τριχων. Συν-
ών. γριά 10. 5) Είδος φαγητοῦ ἐκ βεβρασμένων φασιόλων
ἢ ἄλλων ὀσπρίων Εὕβ. (Αἰδηψ. Κάρυστ. Ψαχν.) Στερελλ.
(Αἴτωλ.): Πῶς θέλετε τὰ φασιόλια, γιαχνὶ ἢ γρίτσες; Κάρυστ.
"Εφαγα πουκκιὰ γρίτσες αὐτόθ. Βάλε νὰ βράσης δυὸ γρί-
τσες (δηλ. δλίγα πουκκιά) Αἰδηψ. 5) Μικρὸς ποτάμιος ἰχθὺς
Πελοπον. (Καλάβρυτ.) Συνών. γριά 16. 6) Πηλίνη χύτρα,
ἔχουσα δύο ἐπὶ τῆς αὐτῆς πλευρᾶς πλησίον ἀλλήλων λα-
βάς, τιθεμένη πρὸς παρασκευὴν φαγητοῦ οὐχὶ ἐπὶ τρίποδος,
ἀλλὰ πλησίον τῶν κακιομένων ξύλων Εὕβ. (Αἰδηψ.).

γριτσιάζω ἀμάρτ. γριτσιάζον Σάμ. γριτσάζον Εὕβ.
(Αἰδηψ. 'Ιστ.) Παθ. μετοχ. γριτσιασμένους Σάμ.

'Εκ τοῦ ούσ. γριάτσα καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.-
-ιάζω.

Συρρικνοῦμαι, ζαρώνω ἔνθ' ἀν.: Χόλιαι κὶ γρίτσαζι κὶ
αὐτὸς οὐ ἔρμονς οὐν ἀνθρουπάκονς (χόλιαι = ἐστενοχωρεῖ-
το) Εὕβ. (Αἰδηψ.) Αὐτὸς γρίτσασι τοὺς κατακαημένους αὐτόθ.
Νὰ αὐτὸς τοὺς γριτσιασμένους! (ἐπὶ καχεκτικοῦ συνήθως πα-
δὸς) Σάμ. Συνών. ἀναγριάτσιάζω 1, ζαρώνω,
σον φρώνω.

γρίλια ἡ, Σαλαμ. γκρίλια Σαλαμ. γρίλια Πελοπον. (Κο-
ρινθ.) γκρίλια Πελοπον. (Κορινθ.)

'Εκ τοῦ 'Αλβαν. gr ill-i = είδος πέτρας μαλακῆς.

"Αγονος πρὸς καλλιέργειαν ἀγρός ἔνθ' ἀν.: Αὐτὸς τὸ χω-
ράφι εἶναι δῆλο γκρίλιες Σαλαμ. Τοῦ δωσε προῖκα κατὶ γρί-
λιες ποὺ δὲν κάροντ καθόλου στάρι Πελοπον. (Κορινθ.)

γρίλεμαν τό, Πόντ. ('Αμισ. Σάντ. Χαλδ.) γρούλεμαν
Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ.)

'Εκ τοῦ ρ. γριάλενω.

'Εκριζωσις, καταστροφή, ἔξολόθρευσις

γριλεύω Πόντ. ('Αμισ. "Ιμερ. Σάντ. Χαλδ.) γρού-
λεύω Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ.)

'Εκ τοῦ Τουρκ. kırılmak = θραύσαι

Κατακόπτω, καταστρέψω, ἀφανίζω Πόντ. ('Αμισ. "Ιμερ.
Κερασ. Κοτύωρ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.): Κάποιος ἐσέβεν τὴν νύ-
χταν κ' ἐγρίλεψεν τὸ κεπί μ' (κάποιος ἐμπῆκε τὴν νύχτα καὶ

κατέστρεψεν τὸν κῆπον μου) Κερασ. "Αρκον ἐσέβεν 'ς σὸ
κεπίν κ' ἐγρίλεψεν τὰ κολογκύθα Χαλδ. 'Ο Χάρον ἐγρίλεψεν
τ' ὀσπίτ' ἀτ' Σάντ. Χαλδ. 'Η χολέρα γρούλεψεν Κερασ.
Κοτύωρ. 'Η χαμνία ἐγρίλεψεν τὸν κόσμον (χαμνία = ὁ τῦ-
φος) Χαλδ. 'Εγρίλεψαν τ' ἀσκέρ' (έξωλόθρευσαν τὸν στρα-
τὸν) Χαλδ. || Φρ. "Ας σήν 'νεγκασίαν ἐγρίλευτα (έκουρά-
σθηκα πολὺ) Σάντ. Χαλδ. 'Εγρούλειταμεν ἀς σὰ γέλια
(έσκασαμε ἀπὸ τὸ γέλια) Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. 'Ο γονο-
ζούλας νὰ γριλεύ' σε (ἀρά· ἡ πανούκλα νὰ σὲ ἔξαφανίσῃ)
Χαλδ. 'Εγρίλεψα τ' ὄφαρα (ἔπιασα πολλὰ ψάρια) 'Αμισ.
"Ιμερ. Σάντ. Χαλδ. || Παροιμ. Τὸν ἄρκον ἐστειλαν 'ς σὰ ξύλα
κ' ἐκείνος ἐγρίλεψε τ' ὅρος (ἐπὶ τοῦ προξενοῦντος μεγάλην
καταστροφὴν διὰ μικρὰν ἐργασίαν) 'Αμισ. "Ιμερ. Χαλδ. ||
"Άσμ.

"Εσειξεν τὰ βραχόνας ἀτ' κ' ἐκόπαν τ' ἀλεσίδᾳ,
μὲ τ' ἀλυσοδοκόμιατα γρούλεψεν τὸν λαόν του
Κερασ. Κοτύωρ.

— Τὰ γονιά σ' ἀπέθεν;

— 'Η μάρνα μ' ἀπ' τοὺς οὐρανούς, ὁ κύρη μ' ἀπ' τὰ νέφη,
τ' ἀδέλφῃ μ' στράφτ' νε καὶ βροντοῦν κ' ἐγὼ γριλεύω
δράκονς 'Αμισ. "Ιμερ. Χαλδ. β) Μέσ., ἀναμετροῦμαι Πόντ. (Κοτύωρ.)

γρίλης ὁ, Ζάκ. (Μαχαιρᾶδ.) "Ηπ. Θεσσ. Κεφαλλ.
Κρήτ. Κύθην. Κύπρ. Νάξ. ('Απύρανθ.) Πελοπον. (Γορτυν.
Λακων. Λάστ.) Πόντ. (Κοτύωρ. Σταυρ. Τραπ.) Ρόδ. Στε-
ρελλ. (Αἴτωλ.) Σύμην. Σῦρ. Χίος (Πυργ.) — Ν. Πολίτ., Πα-
ροιμ. 2, 403, 405.

λέξις πεποιημένη.

λέξις ἀνευ λιδαιτέρας σημασίας, συνεκφερομένη μετὰ
τῆς λ. 'Απρίλης εἰς παροιμιακὰς ἐκφράσεις ἔνθ' ἀν.:

'Απρίλης γρίλης τέσσερεις καὶ ὁ Μαΐτσονήλης πέδε
κι ὁ μῆνας δύον σ' ἐπηρα δὲ 'ίνονδαιν ἐννιὰ μηναροῦκλες;
(ἀπάντησις γυναικὸς πρὸς τὸν σύζυγόν της, δικαιολογούσης
τὸν πρόωρον τοκετόν της ἐκ παραμυθ.) Νάξ. ('Απύρανθ.)
Τὸ παραμύθι ἐν παραλλαγ. κ.ἄ., δπως:

'Απρίλης, γρίλης, γριληνός, Μάης καὶ Μαγιοῦκος
καὶ δύο ποὺ μ' ἔχεις καὶ δύο ποὺ σ' ἔχω ἐννιὰ

"Ηπ.

'Απρίλης, γρίλης τέσσερεις, Μάης τζαὶ Πρωτογιούνης

ξξι,

ο μῆνας ποὺ σ' ἐπηρα τζαὶ μ' ἐπηρες δχτώ
τζ, ὁ μῆνας ποὺ στεφανωθήκαμεν ἐννιὰ
Κύπρ.

'Απρίλης γρίλης τέσσερεις καὶ γριλομάννα πέδε,
δικό μας εἶναι τὸ παιδί, ἄδρα ξεκούτιασμένε!

Κρήτ.

'Απρίλη γρίλη πεντικοὶ καὶ Μάη καταραμένε!
(σκῶμμα εἰς 'Απρίλιον καὶ Μάιον) Πόντ. (Τραπ.) || Παροιμ.
φρ. 'Απρίλης γρίλης Ρόδ. Στερελλ. (Αἴτωλ.) || Παροιμ.
'Απρίλης γρίλης, τιναχτοκοφινίδης (διότι τότε τελειώνουν αἱ
προμήθειαι τῶν γεωργῶν) Θεσσ. Κεφαλλ. Κύθην. Πελοπον.
(Γορτυν.) — Ν. Πολίτ., Παροιμ. 2, 403. 'Ο 'Απρίλης γρί-
λης, πουκκιὰ μεστωμένα (ἐπὶ τῶν λεγόντων δτι κατὶ θά γι-
νη ἐντὸς τῶν προσεχῶν ἡμερῶν) Κρήτ. 'Απρίλης γρίλης,
κοντὰ τὸ θέρος (συνών. μὲ τὴν προηγουμ.) αὐτόθ. || Γνωμ.
'Απρίλης γρίλης, νιὸ ψωμὶ (πλησιάζει τὸ θέρος) Ζάκ. (Μα-
χαιρᾶδ.)

γρίλια ἡ, κων. γκρίλια "Ηπ. Πελοπον. (Καλάμ.)

'Εκ τοῦ Γαλλ. grille.

